

Donkere tijden en de vroege middeleeuwen (200-1000)

Vanaf de 2de eeuw na Christus, raakt de rijke Romeinse cultuur die in onze gewesten zijn opgang had gemaakt langzaam in verval. De diverse invallen van Germanen en Hunnen vernietigen de beschaafde wereld en ook de tuinbouwinfrastructuur. Het oude "Gallia Romana" was niet meer, geen villae meer met smaakvolle aangelegde tuinen, geen zuilengalerijen en fontein.

De enige teelt die, zij het bescheiden, in deze barbaars geworden samenleving enigzins standhoudt is deze van de voedingsgewassen, tot de kloosters en abdijen hier verandering in brengen. De kerk zendt haar zonen uit en dankzij de kennis van het Romeinse en Griekse erfgoed slagen de monniken er in de tuinbouw te laten heropleven, de hortus conclusus (ommuurde moestuin) is herboren. Deze economische heropleving dankzij de abdijen zal haar hoogtepunt bereiken onder Karel de Grote. Ook in ons land krijgen we verschillende abdijen, o.a deze in Ganda, aan de samenvloeiing van Schelde en Leie, later de St-Pietersabdij in Gent.

De Karolingische tuinen zijn hoofdzakelijk op consumptie gericht, in zijn "Capitularia" uitgegeven na de grote hongersnood van 792-793 geeft **Karel de Grote** een lijst van bijna honderd planten op die in de keizerlijke domeinen dienen aangeplant te worden, dit teneinde de graangewassen en groenten voldoende te diversifiëren, zodat mislukte oogsten (monocultuur) niet meer tot catastrofes zouden leiden. Tot deze lijst behoren naast tal van fruitbomen ook erwten, bonen, uien, look, bieslook, komkommers, salie, bieten, fenegriek, watermeloen, veldsla en ook bloemen als rozen en lelies, maar dan uitsluitend beschouwd als geneeskruid.

Sint Pietersabdij te Gent werd door Amandus van Gent in de 7de eeuw gebouwd op een terrein dat toebehoorde aan de Gallo Romeinse 'Blandinus'. Oorspronkelijk vormden de landerijen, tuinen, hoeven een abdij, later werd het opgeslorpt door de stad Gent.

Ruiterbeeld van Karel de Grote te Liège: Onder zijn bewind bereikt de economische heropflakking onder impuls van de abdijen haar hoogtepunt. In zijn Capitularia pleit Karel de Grote voor een diversificatie van groenten en graangewassen.

hortus conclusus (gesloten, ommuurde tuin) van het klooster of landgoed heeft een vorm die gedurende eeuwen zal behouden blijven: in het midden van een omsloten vierkant ontspringt een waterbron van waaruit 4 irrigatiekanalen vertrekken die de ruimte in 4 regelmatige vierkanten verdelen.

Brandraam met afbeelding van Sint Fiacrus, patroonheilige van de meester-tuinbouwers. Eglise St-Pierre te Avon.

Miniatur met 2 heren die een gesprek voeren en tuinarbeiders aan het werk - Pietro de Crescenzi - Le Livre des prouffis champetres et ruraux.

In elk van de vier secties staat heel symmetrisch een boom. De hortus conclusus bevat naast de kruidentuin (naast de apotheek), een moestuin, boomgaard en hoenderhof, de moestuin bevindt zich tussen de boomgaard en het hoenderhof.

De tuin van Déduit uit de Roman de la Rose. Mooi voorbeeld van het hofse leven, er wordt gezongen, muziek gespeeld. Bemerkt de regelmatige bloemenperken, de weelderige fruitbomen, de centrale waterpartij en de diverse omheiningen.

Hoge en Late Middeleeuwen (1000- 1500)

Onder invloed van de kruisvaarders, de contacten met de islamitische cultuur en de vele reizen, kon men men stilaan weer aanknopen met de oude Gallo Romeinse overvloed. Het aantal plantensoorten neemt opnieuw toe, maar de tuin blijft afgebakend door een omheining, het blijft een privé ruimte.